



MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 12 september 2007

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om idrott och juridik på idrottsforum.org

Juridikens roll inom idrotten växer oavbrutet, i takt med att idrotten i allt högre utsträckning bedrivs som en kommersiell verksamhet under närmast industriella former. I USA talar man öppet om till exempel "the football industry"; i Europa har vi lite andra traditioner och därmed försiktigare lösningar på finansieringsproblemen inom den globala eventidrotten. Men ävenså, juridiken – och juristerna – har sin självklara position, vad gäller såväl själva spelet eller sporten som organiseringen av det idrottsliga. Det hela kompliceras av att juridik i många hänseenden är en nationell angelägenhet; varje stat har sitt rättsväsende. Även om de uppvisar många likheter kan skillnaderna på ett avgörande sätt lägga hinder i vägen för idrottens fortsatta internationalisering. Det är således viktigt att studera skilda nationella idrottsrättsliga system, och idrottsforum.org har tidigare tagit upp till behandling bland annat det amerikanska. Och nu är det Norges tur. Jyri Backman har läst – och engagerats av – antologin *Idrett og juss* (Universitetsforlaget), sammanställd av Gunnar-Martin Kjenner.

Norsk idrettsjuridik i søkelyset

Jyri Backman

Idrottsvetenskap, Malmö högskola

Gunnar-Martin Kjenner (red)

Idrett og juss

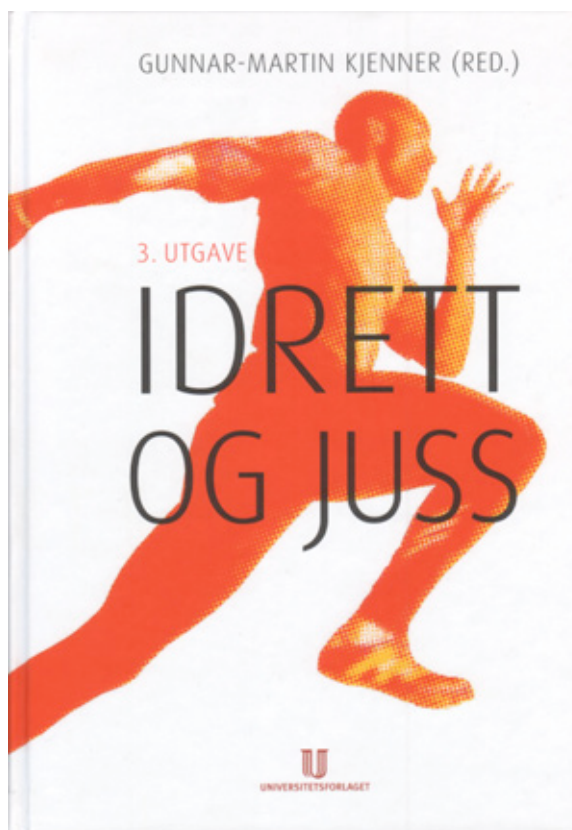
370 sidor, inb.

Oslo: Universitetsforlaget 2004

ISBN 978-82-15-00559-1

Idrett og juss introducerar läsaren till norsk idrettsjuridik. Redaktör är advokat Gunnar-Martin Kjenner som har en mångårig erfarenhet av idrottsrelaterad juridik. När man som läsare tar boken i sin hand för en första inspektion blir man förvåntansfull. Bokens fina omslagsbild och pärm inger förväntningar. Första intrycket är många gånger avgörande i sådana här sammanhang. Innehållet framställer idrottens juridiska reglering, i ett norskt perspektiv, från flera olika rättsliga perspektiv. Även om boken tar sin utgångspunkt i ett norskt perspektiv så har den stort värde för svenska förhållanden, och den svenska läsaren. De nordiska rättssystemen är i vissa avseenden likartade, och i delar har lagstiftning harmoniserats. Detta har sin förklaring i vår gemensamma historia. Den svenske läsaren kan finna stora likheter med svenska förhållanden samtidigt som en komparativ undersökning kan genomföras.

Boken behandlar flera aktuella idrettsjuridiska områden i en allt mera juridifierad idrott. För motionsidrotten och barn- och ungdomsidrotten har inte idrottens juridifiering någon central roll. Men när det gäller den kommersiella och professionella idrotten kan man å andra sidan inte underskatta juridikens betydelse. För denna grupp får idrottens juridifiering en allt mera central roll. Inom idrotten är vi vana vid att matchen är slut när domaren blåst i



pipan och tiden är ute. Tidens utveckling har emellertid inneburit att resultattabeller och matcher inte alltid är färdiga när matchen tagit slut. Juridiska processer riskerar att förvandla den stora segern till smärtsam förlust eller tvärtom. Vissa matcher avgörs av jurister! Boken introducerar läsaren till idrottsjuridikens fascinerade värld.

Till boken har sjuutton författare bidragit med sin kunskap och erfarenhet. Genom den stora spännvidden introduceras läsaren till flera intressanta rättsområden. Boken består av tolv kapitel med början i *idrottens organisationsstruktur – nationalt och internationalt* (kap. 1) för att följas av *idrettslagene* (idrottens normsystem) i kapitel 2. *Utöver- och treneravtaler inom idretten* (kap. 3) tar vid och fortsätter med *idrettens sponsoravtaler* (kap. 4). *Idrettens markeds- og medierettigheter* (kap. 5) följs av *saksbehandlingsregler i forvaltningssaker i idretten* (kap. 6). *Idrett og straff* (kap. 7) tar vid och *saksbehandling i straffsaker i idretten* följer (kap. 8). I kapitel 9 behandlas *idrett og doping* för att följas av *idrett og erstatning* (kap. 10). Kapitel 11 behandlar *idrett og skatt*. Boken avslutas med ett kapitel om *idrett og internasjonal rett* (kap. 12).

En del av den juridiska flora som dagligen förekommer inom idrotten är de idrottsrelaterade avtalen. Exempel på sådana är tränar- och spelaravtal och kommersiella avtal som skrivs med t.ex. TV-bolag och sponsorer. Marknadens inflytande innebär att kapitalet fått en allt större påverkan på elitidrotten. Avtal (och avtalsrätten) får en allt mera central funktion inom idrotten. Som en naturlig följd av idrottens kommersialisering har de arbetsrättsliga infallsvinklarna aktualiserats. Den arbetsrättsliga regleringen får en allt större betydelse för idrottsutövarna och alla andra anställda inom idrotten. Detta kräver reglering. Frågeställningarna som uppkommer i och kring idrotten som arbetsmarknad är således många och stora och mycket intressanta. Inom idrotten är det vanligt förekommande att skiljeklausuler finns i avtalen. De finns i sponsoravtal och anställningsavtal. En del i den fördjupade problematiken är om avtalslagens 36 § skall kunna tillämpas undantagslöst på idrottens skiljeklausuler.

Idrotten har ett mycket stort värde som fostrande miljö för alla våra barn och ungdomar. I och med att hot och våld olyckligtvis förekommer inom idrotten aktualiseras också problematiken med idrott och straff. Min uppfattning är att idrotten fått ökade inslag av hot och våld. Exempel är supporterbråk, misshandel både på och utanför planerna och verbala hot mot matchfunktionärer. Listan med idrottsrelaterat våld kan göras lång. Idrottens historiska utveckling och autonomi har inneburit att ett väl fungerande internt normsystem utvecklats. Detta aktualiserar idrottens bestraffningsbestämmelser med jämna mellanrum. Frågeställningarna kring idrott och straff är således mycket omfattande. Kapitlet ger läsaren en introduktion till en intressant men mindre rolig del inom idrottsjuridiken som blir allt mera aktuell och komplicerad.

Kapitlet om idrott och skatt fann jag mycket intressant då en översikt av de norska skattereglerna ges till läsaren. Idrottens skatter och deklarerationer är ständigt aktuella för idrottsföreningarna och idrottsutövarna. Därför är kunskap om skatteregler av central vikt oavsett vilken funktion som innehas inom idrotten. Naturligtvis kan kapitlet vara mera ingående, alla rättsområden är omfattande, men som en introduktion och vägledning fungerar den utmärkt. Med jämna mellanrum får vi i medierna läsa om rättegångar som aktualiserar skattebrott inom idrotten. Idrottens skatter och deklarerationer är således alltid intressant.

En av bokens stora fördelar är att läsaren får en möjlighet till en komparativ undersökning som det ofta inte finns tid till. Komparativa undersökningar är mycket intressanta och lärorika för att kunna bilda sig uppfattningar om fördelar och brister i olika system och världsdelar även, som tidigare nämnts, om de nordiska rättssystemen har stora likheter. Här kan vi också nämna Common Law systemet i USA, England och de flesta länder som varit brittiska kolonier.

En annan stor fördel för mig som läsare var introduktionen till den norska idrottens uppbyggnad. Även om likheter finns med Sverige finns också skillnader. Att kunna få en bra bild av den norska idrotten tämligen lättläst och illustrerad är en stor fördel. Här kan vi också öppna diskussionen, men som inte behandlas mera, om det är nödvändigt med en sammanslagning av Riksidrottsförbundet och Sveriges Olympiska Kommitté. Aspekten är intressant då den skandinaviska idrotten har skillnader i organisering.

Den kommersiella idrotten utvecklar sin merchandising och branding ständigt. Immaterialrättsliga frågeställningar aktualiseras. Föreningarna vill sälja tröjor, kepsar, mössor, halsdukar, kreditkort och mer eller mindre allt som går att sälja. I en fjärde upplaga skulle det vara intressant att få läsa ett fördjupat kapitel om de norska förhållandena och merchandising. Detta skulle lyfta denna intressanta bok än mera.

Finns det då inget negativt med boken? Jo. Naturligtvis medger omfånget på boken inte en heltäckande bild av de områden som berörs. De är så mycket mera omfattande, och nämnas här skall skatterätt. Denna del av juridiken är omfattande och mycket levande då justeringar sker regelbundet. Vi måste här påpeka att den traditionella juridiska doktrinen är omfattande inom de traditionella juridiska disciplinerna till skillnad mot idrottsjuridik. Boken skall dock ses som en introduktion och vägledning in i idrottsjuridikens snåriga men ack så fascinerade värld. Boken är

som tidigare nämnts skriven på norska och detta kan för en del uppfattas som ett hinder men min bedömning är att boken kan läsas, och där sammanhanget och syftet framkommer, utan svårigheter. Boken kan för en jämförande analys med stor tillfredsställelse kompletteras med t.ex. Idrottsjuridisk skriftserie (artikelsamling). Skriftserien ges ut årligen, sedan 1996, av Svensk Idrottsjuridisk Förening. Härigenom får läsaren en mycket bra vägledning in i idrottsjuridik. Boken är mycket värdefull för alla som intresserar sig för frågeställningar som rör idrottens rättsliga reglering. Avslutningsvis kan jag konstatera att boken känns lika bra i handen som när jag fick den i min hand första gången.

© **Jyri Backman 2007**

 **Köp boken från [Akademika.no](https://www.akademika.no)**

 **Kjøp boken fra [Akademika.no](https://www.akademika.no)**

 **Køb bogen fra [Akademika.no](https://www.akademika.no)**